

ਵੀ. ਕੇ. ਬਾਲੀ ਅਤੇ ਕੇ. ਐਸ. ਗਰੇਵਾਲ, ਜੇ. ਜੇ.

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1996 ਦੇ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 706

ਵਿੱਚ

1994 ਦਾ CWP ਨੰ. 16214

29 ਜੁਲਾਈ, 2004

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 - Art. 226 — ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1947 — ਐੱਸ. 10(1)(c) - ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1908 - S. 11 - ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਕੰਡਕਟਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ - ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ - ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ - ਹਵਾਲਾ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ - ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਲੱਭ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸੇਵਾ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਪੂਰੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ - ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ - ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ - ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਹੀਂ - ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਸਭ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੋਈ ਕਨੂੰਨ, ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਵਿਆਪਕ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਬਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ - ਕਰਮਚਾਰੀ ਕੋਲ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਜਾਂ 1947 ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦਾ ਉਪਾਅ ਮੰਗਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਆਪਣਾ ਮਾਮਲਾ ਗੁਆਉਣ ਤੋਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ- ਰੁਪਏ ਦੇ ਗਬਨ ਦੇ ਦੋਸ਼। 6.25 ਪੀ. ਸਿਰਫ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ-ਪਹਿਲਾਂ 10 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸਾਫ ਸੀ ਅਤੇ 1994 ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਦਾਗ ਰਿਹਾ-ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਰ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਕਰੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ- ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਤਕਨੀਕੀਤਾ ਨਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਮਾਮਲਾ ਹਾਰ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਵਾਲਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(ਪਰਾ ੯)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਕੁਇਟੀ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਤਕਨੀਕੀਤਾ ਨਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਗਬਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ,

ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਿੱਖੀਆਂ ਹਕੀਕਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਸੇ ਦਿਨ ਹੀ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ, ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

(ਪਰਾ 14)

ਨਿਰਮਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਐਡੀ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਏ.ਜੀ.
ਗੌਰਵ ਚੋਪੜਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਵੀਕੇ ਬਾਲੀ, ਜੇ. (ਓਰਲ)

(1) ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1947 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 10(I)(c) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗਣ ਲਈ ਮੂਲ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਠਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕਿ. ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਤੀਜੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁੱਦਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(2) ਮੌਜੂਦਾ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ (ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1) ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਹੈ, ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:-

"ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਧਰਮ ਸਿੰਘ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਤਰਤੀਬਵਾਰ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਕਿਸ ਰਾਹਤ/ਸਹੀ, ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?"

(3) ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਸਬੰਧਤ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸੇ ਰਾਹਤ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(4) ਸਿੱਖਿਅਤ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਅਤੇ

ਚਾਰ ਵਾਧੇ ਦੀ ਰਕਮ ਘਟਾ ਕੇ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ 1994 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 16214 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ-ਫਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ X ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦਾ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ।

(5) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਮਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ, ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ, ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੋਲ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਸੀ। ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣਾ। ਫਿਰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਜੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲਾ ਹਾਰ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। , ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(6) ਸਾਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆਰਥੀ ਸਲਾਹ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਯੋਗਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ- ਕਿ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ, ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਨੂੰਨ, ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਬਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਲਈ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਪੱਟੀ, ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ, ਛਾਂਟੀ ਕੀਤੇ ਕਾਮੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਉਮਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਛਾਂਟਣੀ ਪਈ ਸੀ, ਦੀ ਧਾਰਾ 25-ਐਚ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ, ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਐਕਟ. ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੇ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੋਲ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਜਾਂ 1947 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣਾ ਉਪਾਅ ਮੰਗਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਸੀ। (1) ccontext cofkSection

£9cof ਕੋਡ cof ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਠਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

- (1)) ਜੇਕਰ ਵਿਵਾਦ ਕੋਈ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਉਪਾਅ ਸਿਰਫ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹੈ।
- (2) ਜੇਕਰ ਵਿਵਾਦ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਕਲਪਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਲਈ ਉਸਦੇ ਉਪਾਅ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਖਾਸ ਉਪਾਅ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।
- (3) ਜੇਕਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਕੀਲ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਹੈ।
- (4) ਜੇਕਰ ਜਿਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਅਧਿਆਏ VA ਵਰਗੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਾਅ ਜਾਂ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 33C ਜਾਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

(1) ਏਆਈਆਰ 1975 ਐਸਸੀ 2238

(7) ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਨੰਬਰ 2 ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਵਾਦ ਉਦਯੋਗਿਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਆਮ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਕਲਪਕ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਉਪਾਅ ਚੁਣਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਚੋਪੜਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਤਿੰਦਰ ਨਾਥ ਬਿਸਵਾਸ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਕੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਬਹਾਲੀ ਅਤੇ ਬੈਕਵੇਜ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਘਰੇਲੂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਉਦਯੋਗਿਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ (ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼) ਐਕਟ, 1946 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਾੜਾ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਆਟੋਮੋਬਾਈਲਜ਼ ਲਿਮਿਟਡ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਹਟਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਹਤ ਲਈ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਉਦਯੋਗਿਕ

ਰੁਜ਼ਗਾਰ (ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼) ਐਕਟ, 1946। ਇਹ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜੋ ਰਾਹਤ ਉਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਮੰਨ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਜਾਂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਨਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(8) ਸਾਡਾ ਇਹ ਪੱਕਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਪਾਅ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ ਲਈ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ ਅਤੇ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਖੋਜ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸੀ। . ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਮਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਦੂਜਾ ਵਿਵਾਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਆਕਰਸ਼ਕ ਅਤੇ ਸਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕੋਰਸ, ਜੇਕਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੇਅੰਤ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਸਿਧਾਂਤ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਪਰ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇੱਕੋ ਕਾਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਫੋਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖਪਤਕਾਰ ਸਟੋਰ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰ. (2) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕੋ ਧਿਰ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। . ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਵੀ. ਕੇ. ਬਾਲੀ, ਜੇ.) ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟਡ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸਕੁਏਅਰ, ਸੈਕਟਰ 17, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਆਪਣੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ, ਲੇਬਰ ਰਾਹੀਂ। ਅਦਾਲਤ, ਯੂਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਸੈਕਟਰ 17, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਅਤੇ ਹੋਰ (3), ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ, (4) ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸੇ ਰਾਹਤ ਲਈ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ:-

“ਇਹ ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ 1994 ਦੇ ਜਨਰਲ, ਮੈਨੇਜਰ, ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ 16214 ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ

ਅਦਾਲਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮਾਪਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮਾੜਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੁਖ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ।

- (2) 1996 (1) FR.SJ 519
- (3) 1992 (2) IR.SJ 784
- (4) 2001 (1) FS.LR 37

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, 1982 (1) ਐਸ.ਐਲ.ਆਰ. 663. ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕੋਲ ਜਾਣ ਲਈ ਦੋ ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹਨ (i) ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ (ii) ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਆਟੋਮੋਬਾਈਲਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਮਲਾਕਰ ਸ਼ਾਂਤਾਰਾਮ ਵਾਧਕੇ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1982 PLR 717 (1975(48) FJR 252)। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਵਾਦ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਝਗੜਾ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਜਾਂ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਾਅ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਰਾਹਤ ਲਈ ਆਪਣੇ ਉਪਾਅ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਮੁਵੱਕਲ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਉਪਾਅ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਚੁਣਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।"

(9) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਮਾਮਲਾ ਹਾਰ ਜਾਣ ਕਾਰਨ, ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਵਾਲਾ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(10) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਹਾਰ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਐਕਟ.

(11) ਭਾਵੇਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਲਝਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਵੀ ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅੱਧੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਕਵੇਜ਼ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

State of Punjab and another v. Dharam Singh 578
and another (V.K. Bali, J.)

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਮੰਨੀ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, 14 ਨਵੰਬਰ, 1994 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਬੈਕਵੇਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਟੇਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਹ 1994 ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਤੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਹੈ। ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ, - 9 ਸਤੰਬਰ, 1997 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੱਕ ਬੈਕਵੇਜ਼ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

“CM ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਪਿਛਲੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੱਕ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ”

(12) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਗਭਗ 10 ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਵੀ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ।

(13) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਤੱਥ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਹੋਵੇ, ਅੱਗੇ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਰਿਹਾ। ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਨੇ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1994 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਉਸਨੇ ਤਿੰਨ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 5.45 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ 0.40 ਪੈਸੇ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਦੋ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟਾਂ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ 6.25 ਬਣਦੀ ਹੈ। ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਈ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਬੱਸ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸਾਫ਼ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ "ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸਦਾ 10 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸਾਫ਼ ਹੈ, 3 ਟਿਕਟਾਂ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਕਾਹਲੀ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। 11 ਜੂਨ, 1980 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਈ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ, ਕਿ ਬੱਸ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਕਾਰੀਗਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਰੂਰ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਹਿਸਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ, ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਰਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗਬਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਨੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਰਿਕਾਰਡ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ। ਖੁਸ਼ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਿਭਾਗੀ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ

ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਦਾ ਬਿਆਨ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਬੇਦਾਗ਼ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਰਿਕਾਰਡ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(14) ਤੱਥ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਰਕਮ ਦੀ ਗ਼ਬਨ ਕੀਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਟਿਕਟਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ ਕਿ ਬੱਸ ਓਵਰਲੋਡ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੁਝ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਨਿਰੀਖਣ ਸਟਾਫ਼ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਪੂਰਨ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ, ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਰ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਕੁਇਟੀ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕੀਤਾਵਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀਆਂ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਗ਼ਬਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਿੱਖੀਆਂ ਹਕੀਕਤਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ 'ਤੇ ਹੀ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।, ਜਦੋਂ ਤੱਕ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(15) ਉੱਪਰ ਕੀਤੀ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਕ-ਵੇਜ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ, ਪਰ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਰ. ਐਨ. ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:— ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ

State of Punjab and another v. Dharam Singh 580
and another (V.K. Bali, J.)

ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ
ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ
ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ